

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1885.

Leto XV.

Lipa pri starem gradu.

Ti le, o lipa! še tu samotariš,
Z gradom jedina pradedá se pariš,
Drug: izginil je sléherni sléd,
Kar je tu bilo vže dávno popréd.

Malo le listov iz sebe požéneš,
Gineš, razpadaš ter véneš, in véneš:
Vigred pač zate več nema moči,
Ker starodávno ti déblo trohni.

Ali, ko bila košata si, mlada,
K tebi zahájala v senco je rada
Družba veséla, bivalci gradú,
Kojih ostanek je rúšnja zidú.

V tebe se némo jaz starka ozíram,
V čase predávne oči si odpiram;
Ti bi mi znala povédati vsaj
Nezgóde, katore prestál je tvoj kraj.

Tebi so časi še burni odkriti,
Ko je lomástil Aráb siloviti,
Pustóšit deželo in grabiti plén, —
Mnogo prestal je vsled tega Slovén!

In, preživéla si mnoge nezgóde:
Narod tvoj tlačen je bil brez svobóde,
Dom bi tvoj dávno bil róparjev svét,
Da ga ni bránil mnog slávni pradéd.

Časa koló se zasukne na bolje,
Jénjalo bojno je róparjev pólje,
Ki je krvavo pojílo naš dóm,
Prišel sovrágu je národ v okóm!

Tebi tedaj zgodovina je znana,
Lipa, slovénsko drevó, spoštovana:
V čisli si bila in bodeš nam ti
Vek in na vek, doklèr národ živí! —

V. Škoda.

Kum pripoveduje.

Kuma Ilijo so poznali po vsem našem kraju kot posebnega pripovedovalca lepih in poučnih pripovedek, katerih se je, kakor je sam povedal, naučil med narodom, potujoč kot trgovec od vasi do vasi, od mesta do mesta. A pripovedoval je najraje otrokom, ker je bil malo ne vsem otrokom v vasi krstni kum (boter.) Star preko 60 let, znal je vsako svojo pripovedko takó zasladiti z vsakovrstnimi dovtipi, da smo ga otroci raje poslušali, nego li Bog zna koga družega. Bil nam je kum Ilija prvi in najdražji prijatelj za stariši in učitelji.

Nekega zimskega večera smo se otroci drsali po ledu. Bilo je mrzlo in mokro vreme. Pa kaj je to otrokom? Tako mladi, kakor smo bili takrat mi, rekel bi kakor mladi levi, ustrašili se nismo najhujšega vremena, kamo li da bi se bali óne slabe kukove zime! Ej koliko veselja, kadar smo leteli po polzkem ledu kakor drobne lastovice po zraku!

Ravno smo se bili do dobrega izpotili, da 'reče jeden izmed nas: „Ej tovariši! ali ne vidite, da pride kum Ilija? Gorjé nam, ako ne nehamo takój drsati se; poznate ga, kako je hud! Bolje je, da mu gremo naproti in ga lepo pozdravimo . . .“ Takój gremo vsi pred starega Ilijo, a on nas vže iz daleč tako-le pozdravi: „O vi neumni otroci! ali ne vidite, da je danes jako nevarno vreme: mokro je, in veter piha . . . Danes bi bilo boljše, da bi ostali domá, in delali, bodi si kaj koli, a ne tukaj dneva gubili. In če se še prehladite, obolite? Hà, kaj pa potem? Ej, ej koliko denarja bi poteklo iz žepa vaših starišev za vaša zdravila! In če bi vže bilo za kaj, a to samó za vašo nepremišljenost in bedastočo! Ta posel ni za vas, otroci! Varujte denarjev svojih starišev! Dà! zdaj vam je lahko takó delati, ali kadar bodete živeli o svojem kruhu, kadar vam ne bode od nikoder podpore, a od vseh strani zlò — ej takrat se bodete spómneli besed starega kuma Ilije — spómneli se jih bodeite borme!“

„Ali dragi kum, Ilija! ne jezite se, prosimo vas. Povejte nam raje kako lepo pripovedko, vi znate tako lepo govoriti, da vas je milina poslušati,“ reče Marcec, sin vaškega župana, poljubivši roko stareu.

„I pripovedal bi vam rad, ali je vže pozno; večerja domá je vže gotova, in izhladila bi se, ako bi me ne bilo dolgo. A tukaj tudi ni kraj za to, da bi pripovedoval: na mrazu in vetru. Jutri, otroci, jutri! Jutri pridem k Markčevim starišem po opravkih, in bodi si, da vam tudi kaj lepega povém o tej priliki. Zatorej jutri, otroci, jutri pridite k Markeu.“

„O hvala vam lepa, dobri kum! Prišli bodemo vsi, da vas poslušamo. Z Bogom, kum! Lehko noč!“

Družega dne smo prišli zgodaj v županovo hišo, da bi slišali kuma pripovedovati. Kum je vže bil pri županu, s katerim se je dolgo nekaj po tiho razgovarjal, nekaj dokazoval in zatrjeval . . . Mi otroci, v sprednji sobi, gledali smo na vrata, katera se zdajci odpró in Ilija stopi na prag, podavši roko očetu županu.

„Z Bogom, kum Ilija, z Bogom!“ rečejo Markčev oče.

„Z Bogom, Marko; ostani zdrav, dokler se zopet ne vidiva,“ reče Ilija, ter hoče, da bi šel; ali jeden naših tovarišev zakliče: „Glejte ga, glejte! kum

Ilija nam otide. Ilija dragi! mi smo tukaj. Spómnite se, kaj nam ste včeraj obljubili. Povejte nam poprej kaj lepega, in potlej idite v imenu božjem. Vsakako nam poprej morate kaj povedati, saj nam ste obljubili!“ —

„Glej, glej, skoraj bi bil pozabil! I nu ker sem obljubil, ni drugače, moram vam kaj povedati. Pa idimo v sobo, ondu hočem, da me poslušate, ker ste dobri in pridni otroci.“ Tako je dejal Ilija in šel z nami v gorko sobo. Ali komaj smo stopili v sobo, slišali smo zunaj pred hišo žalosten krik: „Huhuhu! mraz je! huš, huš, huš! Beži Jerko, beži, mraz je . . . huhuhu!“ V sobi smo se otroci na tiho posmehávali temu vpitju, ali kum Ilija nas je ostro pogledal ter dejal: „V stran otroci s smehom in šalo! To je Jerko, nôri in nesrečni Jerko. Ali morda ne veste, zakaj je nôr?“

„Ne, kume dragi, ne vemo!“ zavpili smo otroci vsi iz jednega grla.

„Dobro. Zatorej poslušajte in ne pozabite, kar vam bodem povedal. Bilo je v prvi dan meseca januarja 1841. letà; noč je bila jasna in lepa, nebó polno svitlih zvezdic. Ona hiša tam, kjer stoji zdaj naša šola, bila je óne noči sijajno razsvitljena, in iz nje je odjekovala naša domača godba. V hiši je bilo vse veselo in radostno. In kaj bi ne bilo? Naš gospod župnik so malo poprej krstili novorojenčka: sina bogatega mlinarja Nikoliča, ki je bil lastnik rečene hiše. O otroci, bogatin mlinar je hotel, da ves svet zna za njegovega sina. Otroka so krstili na imé: Jerko. Vesel je bil Nikolič, a še bolj vesela je bila njegova žena Marta. Oba sta mislila, da bode Jerko jedenkrat velik gospod. Zatorej so gosti Nikoličevi pozdravili dete Jerka, kakor bodočega gospoda, in Nikolič se jim je zahvalil: „da bi Bog dal!“ Za nekaj časa je nastala v mlinarjevej hiši zopet tišina — veseli gosti so se razšli vsak na svoj dom. Takó je vsaki dan potekal v veselji, in Jerko je zvršil domačo ljudsko šolo. In kaj zdaj? Kdo bi se dolgo pomišljeval? družega ni storiti, nego da gre Jerko v Zagreb v dijaške šole. In Jerko je otišel. Učil se je dobro, bil vedno med prvimi dijaki — ali nesreča je hotela, da tudi on zaide v slabo tovarištvo, udá se vinu in Bog si ga vedi, komu še vse. Ubogi oče o vsem tem ni vedel ničesar, ter je vedno pošiljal sinu novce v Zagreb, kolikor jih je hotel.

„Ej ne srdi se, žena; sin v osmem razredu latinskih šol potrebuje mnogo novcev.“ Tako je tolažil Nikolič ženo Marto, kadar mu je začela oponašati, da sinu tolike novce pošilja.

„Bodi, kakor ti praviš,“ reče Marta, ali meni se vse tako dozdeva, da te stvari niso v pravem redu; saj ti sam znaš, da nam Jerko nekaj časa sém zeló redkoma piše, in še takrat družega ne piše nego: Oče, mati! pošljita mi novcev; mnogo novcev potrebujem! Meni se zdi, kakor da bi obnôrel najin sin Jerko.“

„Molči, Marta, molči! vse bode drugače, kadar najin sin zvrši šolske nauke,“ reče Nikolič in otide za svojim poslom.

Tako je bilo in čas je naglo potekel. Marta se je nekaj prehladila, obolela in obležala. Nikolič je ostal sam, da gospodari. Kod boče zdaj siromak? Dela polno na vse strani, a samó dve roki za delo. Pokliče zdravnika k ženi, naj bi jej pomagal — in pomagal jej je: Marta je umrla! Prišel je Jerko iz Zagreba k materinemu pogrebu. Niti zajokal ni. Sree mu je otrpnelo, izgubil je vse otročje čuvstvo. Umorilo ga je vino in zlo tovarištvo! —

Zakopali so Marto, a oče reče sinu, ko sta se vračala s pokopališča domov: „Sin! kaj je tebi? Ves si se izpremenil, bled in suh si kakor kak starec, a stopil si še le v 20. leto svoje dôle. Povej mi, sin dragi, ali si bolan, ali kaj ti je?“

„Nisem bolan nè; a to je, ker se preveč učim. Popravlil se bodem, kadar zvršim šole . . . Nepoprašujte me dalje. Jutri otidem v Zagreb — moram, moram v Zagreb!“ takó je dejal Jerko očetu in otišiel v svojo sobico.

Druzega dne je šel Jerko v Zagreb. Šel je veselo, kakor bi mu bil Zagreb rojstni kraj, a ne naša domača vasíca. Bog moj, čudnega človeka! Morda je imel kak poseben, nujni opravek v Zagrebu? Dà, dà! družbo — vino! Varujte se otroci tega kakor perečega ognja. Zlo ónemu človeku, katerega imata v svojih pestéh ta dva gospodarja: vino morí pamet, a slaba družba uničuje telo in življenje. Tako je bilo tudi z našim Jerkom. — Necega dne dobi Nikolič list iz Zagreba, v katerem mu neznan človek svetuje, da naj pride v Zagreb in si poišče sina. Šel je Nikolič v Zagreb in našel Jerka v — bólnici.

„Bog moj! Ali je mogoče? Moj sin Jerko je zbláznel?“ vzdihoval je Nikolič, gledajoč sina v prepadlo lice.

„Takó je!“ rekel je zdravnik ter še pristavil: „Vzemite ga s seboj domov na kmete, morda mu pomaga čist zrak in pa vaša nazočnost. Jaz vam druzega svetovati ne znam in ne morem. Varujte ga in pazite, da ne pride do vina. Vino ga je umorilo in slaba družba.“

„O nesrečni sin! zakaj si ostrupil svoje, in tudi očetovo srce s svojo lahkoumnostjo. O Bog, kaj moram gledati: svojega nôrega sina! To je preveč za postaranega očeta. Joj, joj, to bode moja smrt!“ jokal je nesrečni oče na vozu poleg svojega sina Jerka; a ta je z globoko udrtimi očmi zijal vanj, časi se grozovito nasméhnil, ter potem zopet prav ljubeznjivo očetu kaj pripovedoval:

„Ha! ha! ha! to je bilo veselo!“ blódil je Jerko. „Jaz in mi vsi smo bili pijani! Ha! ha! ha! kako sladkó je vino in kako vesela družba! Vino, vino, vino! Vsi smo imeli novcev, jaz sem imel mnogo novcev!“ — In zopet je omolknil Jerko, nagnil glavo ter gledal pred sé dolgo in dolgo kakor nóm. — Takó mi je pripovedoval Nikolič, ko je prišel domov v našo vas. Jerko ni poznal nobenega človeka, njemu je bilo vse tuje. Časi je prišel med ljudi, ali poznal ni nikogar. Govoril je vedno le o vinu, knjigah, materinem grobu, govoril o vsem, ali nerazumljivo, neumno! — Nikolič je od prevelike bridkosti obolel in obležal. Po dnevi sem bil jaz pri njem. Poklical sem tudi Jerka, ker sem mislil, da se opametí — ali zamán je bilo vse! Jerko je ostal blazen (nôr), ali miren . . .

Bila je zeló viharna, mrzla noč. Naša vas je bila kakor izumrla: povsod tišina, nikjer na ulici živega človeka. Najedenkrat zazvoni plat zvoná, in v tem hipu se razlega glas po vsej vási: ogenj! ogenj! Naša požarna straža je bila takój na mestu, ali prepozno: Nikoličeva hiša je bila vže vsa v plamenu!

„Kje je Nikolič?“ zavpijem jaz, ter hočem v gorečo hišo ponj, ali krepka roka našega kovača me zaustavi, rekoč: Bodi večni mir in pokoj sosedu Nikoliču, ki je zgorel v lastnej hiši! Dosti, da se je ponesrečil jeden človek,

čuvaj samega sebe, ter se ne podajaj v nevarnost, ker Nikoliča takó ne moreš več oteti.“

„Kje je Jerko?“ zavpijem drugič, da se je razlegalo daleč na okolo, kakor bi gromelo.

„Huhuhu! Mraz je bil, mraz. Huš, huš, huš! Zdaj je gorko, gorko!“ jecljal je Jerko iz daleč ter je hotel naravnost v ogenj, ali jaz ga hitro popadem in odnesem v svojo hišo . . . Nihče ni mogel ognja pogasiti. Zgorelo je vse do golega zidovja, na katerem se je pozneje dozidala naša ljudska šola.

Kdo je zažgal hišo? Kako to, da je Jerko ostal živ? Zakaj je pri ognji vedno kričal: mraz je bil, mraz, a zdaj je gorko! Takó smo vprašali drug drugega, in končno sklenili, da ni nihče drug zažgal hiše nego nôri Jerko . . . Je li to res ali ni res, tega še danes ne vé nihče. Vsakako je čudno, da ni tudi on zgorel z očetom. Od Jerka ne more nihče zvedeti kako in kaj, ker on vedno blódi, beži zdaj na pokopališče, zdaj v šolo, zdaj zopet po vsej vási, ter vpije: Huhuhu, mraz je itd. Jaz sem ga vzel k sebi. Časi se mu pamet nekoliko razvedrí, in v teh trenutkih govori dobro, ali o ognji, materi in očetu ne zine nikoli besedice! . . . Glejte otroci, to je nesrečen človek, na katerega vse gleda, vse se mu smeje; ali to ne grè, ljubi moji! Obžaluj ga vsaki, kdor ga pozná, ker vino in slaba družba ga je dovedla do tega, da je zbláznel. — Zdaj vam je znana povest o nôrem Jerku. Zdaj znate zakaj je zbláznel. Varujte se vi otroci tacega življenja, in Bog vas bode varoval. In zdaj, otroci, z Bogom! Malo poprej sem govoril z županom zaradi Jerka. Poslali ga bodemo v Zagreb v bólnico. Morda se ozdravi tam, ali težko! Najbolje bi bilo, da ga dobri Bog vzame k sebi . . . Otroci! vsi, drug za drugim pridemo jedenkrat k Bogu, ali za Jerka bi bilo bolje danes, nego li jutri; siromak je velik, in za njega ni svet. Otroci, z Bogom!“ —

„Z Bogom, kum Ilija! Hvala vam, lepa hvala za pripoved o Jerku,“ zavpili so otroci za odhajajočim kumom ter se podali vsak na svoj dom.

(Iz hrvaščine prevél Iv. T.)

Čarovnica in solnčeva sestra.

nekem carstvu v daljnem gospodarstvu je živel car s cárico. Imela sta sina Ivana-Careviča, ki je bil od rojstva ném. Bilo mu je dvanajst let, ko je šel nekđaj v konjašnico k ljubemu si konjarju. Ta mu je vedno pripovedoval povesti. Tu je zdaj prišel Ivan-Carevič poslušat povesti, a tacega še ni slišal.

„Ivan-Carevič!“ dejal je konjar, „tvoja mati bode dobila hčerko. Ta bode strašna čarovnica. Snedla bode očeta in mater in vse podložnike. Zató pojdi, poprósi očeta za najhitrejšega konja in pojézdi od tu, kamor ti zró oči, ako se hočeš rešiti bède.“

Ivan-Carevič je pohitel k očetu in prvič v življenji izpregovoril ž njim. Car se je tega takó razveselil, da niti vprašal ni, čemu mu bode dober konj ter je takój ukazal za careviča osedlati najboljšega konja iz svojih tabunov.*)

* Tabun == konjska čreda.

Ivan-Carevič ga je zasedel in pojezdil, kamor so mu zrle oči. Dolgo, dolgo je jezdil. Srečal je dvoje starih šivilj in ju poprosil, da bi ga vzele s seboj. Starki ste odgovorili: „Me bi te že vzeli, Ivan-Carevič, a ne preostaje nama dolgo živeti. Lej, kadar polomive škatljico igel in pošijevе škatljico nitek — pride smrt.“ Ivan-Carevič je zajokal in šel dalje. Dolgo, dolgo je jezdil in prijezdil k Vrtodobu ter ga poprosil: „Vzemi me k sebi!“ — „Rad bi te vzel, Ivan-Carevič, a ne preostaje mi dolgo živeti. Lej, kadar poizderem vse te hraste s koreninami, — potem je tudi moja smrt!“ Huje, nego li prej je zaplakal carevič in odjezdil dalja. Prijezdil je k Vrtogoru. Poprosil ga je, a ta mu dá v odgovor: „Rad bi te vzprejel, Ivan-Carevič, a ne preostaje mi dolgo živeti. Vidiš, obračati moram goré. Kadar obrnem zadnje, — potem pride smrt!“ Zalilo se je Ivanu-Careviču okó z gorkimi solzami in pojezdil je še dalje. Dolgo, dolgo je jezdil. Prijezdil je končno k solnčevеj sestrici. Ona ga je vzela k sebi, krmila, pojila, in kakor za lastnega sina skrbela. Dobro je živel carevič. A vender je postal žalosten; hotel je videti, kako se godí domá. Šel je na visoko goro, pogledal na svoj dvorec in videl, da je vse požrto, samó stene so še ostale. Vzdihtil je in zaplakal. Ko je videl to in se najokal, vrnil se je. Solnčeva sestra ga je vprašala: „Čemu je tvoje lice, Ivan-Carevič, tako objokano?“ — „Veter mi je pihal v oči,“ odgovoril je. Drugi dan zopet takó. Solnčeva sestra je prepovedala vetru pihati. Tudi tretjič se je vrnil Ivan-Carevič z zaplakanim licem. Drugega ni bilo storiti, nega razodefi vse. Poprosil je solnčevо sestro, naj pusti njega, dobrega mladeniča, obiskati rojstni dom. Ona ga ni pustila, a on jo je prosil ter prosil. Končno ga je pustila, da gre obiskat rojstni dom in mu dala krtačo, glavnik in dve sveži jabolki. Ako bi starec pojedel jabolko, takój bi pomládil. — Prijezdil je Ivan-Carevič k Vrtogoru; samo jedna gora je še stala. Vzel je krtačo in jo vrgel na ravno polje. V tem hipu so izrastle iz zemlje visoke, previsoke gore. Z vrhovi so se opirale na nebó. Bilo pa jih je brez čisla. Vrtogor se je razveselil in se radostno lotil dela. — Prijezdil je Ivan-Carevič k Vrtodobu. Samo trije dobi so še ostali. Vzel je glavnik ter ga vrgel na ravno polje. Takój je zašumelo in vzdignili so se iz zemlje gosti hrastovi lesovi: drevo debelejšе od drevesa. Vrtodob se je razveselil, zahvalil se careviču in šel ruvat stoletne dobe (hraste). — Pojezdil je dalje Ivan-Carevič ter prijezdil k starkam. Dal je vsakej jabolko. Pojedli sta jabolki, kakor bi mignil pomladéli in mu podali ruto: kadar bi mahnil ž njo, nastalo bi za njim veliko jezero. — Prijezdi Ivan-Carevič domóv. Sestra mu je prihitela naproti in mu láskavo dejala: „Sedi bratec, poigraj na goslih, jaz grem obed prigrotovit.“ — Carevič je sedel in sviral na gosli. Iz luknje pa je prilezla miška in mu rekla s človeškim glasom: „Beži, carevič, beži skoraj! Tvoja sestra je šla zobé brusit.“ — Ivan-Carevič je šel iz górnice, zasedel konja in pojahal nazaj; a miška je skakala po strunah, strune so brenčale, in sestra ni vedela, da je otišel brat. Nabrusila si je zobé, pritekla v górnico, glej — ne žive duše ní, samó miška je smuknila v luknjo! Razsrdila se je čarovnica, da je škripala z zobmi. Hitela je za bratom. Ivan-Carevič je zaslišal šum, ozrl se je — in glej, o grôza! sestra ga preganja! Mahnil je z ruto — in nastalo je globoko jezero. Predno je čarovnica preplávala jezero, ubežal je Ivan-Carevič vže daleč. Pohitela je še hitreje... lej vže je blizu! — Vrtodob je uganil, da beži carevič pred sestro. Urno je ruval

hraste in jih valil na pot. Celo goro jih je navalil. Čarovnica ni mogla preko njih. Jela si je delati pot: grizla je in grizla in si s silo napravila pot. A Ivan-Carevič je bil vže daleč. Hitela ga je preganjati, gnala se je in gnala, še malo . . . . in ni rešitve! — Vrtogor je ugledal čarovnico, zgrabil visoko goro in jo zagnal na pot, a na to goro postavil je še drugo. Ko je čarovnica lezla čez gori, hitel je Ivan-Carevič naprej. Prekobacala se je čarovnica čez gori in se zopet pognala za bratom . . . . Zagledala ga je ter zakričala: „Zdaj mi ne uideš!“ Lej, blizu je, skoraj ga bode ujela! V tem trenutku je pridirjal Ivan-Carevič do drevoredov solnčne sestre in zaklical: „Solnčeece, solnčeece, otvori okence!“ Solnčeva sestra je otvorila okno, carevič je skočil skozi njega s konjem vred in odslej živel pri solnčevej sestrici. Čarovnica pa je ostala na zemlji.

(Iz ruskega preložil Ksaverij.)

Pobožni otrok.

Kadar se dan stori, vže klečí Tonček poleg svoje dobre matere ter moli svojo jutranjo molitvico. Móli také živo, také pobožno, da ga je veselje gledati. Ves zamaknen v nebó, hvali Bogá, da ga je obvaroval čez noč vsake nesreče, ter ga prosi, da bi ga varoval tudi čez dan in mu ogreval srce v pravej čistej ljubezni do Njega, ki je oče vseh stvari. S povzdignjenima ročicama moli tudi za svoje stariše, učitelje in dobrotnike. Njegova podoba v gorečej, jutranjej molitveci se mi zdi kakor podoba angela, podoba čiste, nesokrunjene nedolžnosti. Njegova rudeča,

okrogla lica izrazujejo njegovo dušno in telesno zdravje; njegova nedolžna očesca kažejo, da je prijatelj nebeškemu Očetu, ter da čuti vže na vse zgodaj pravo srčno veselje.

Otroci, posnemajte Tončka, da bodete tudi vi prijatelji božji, ter da vas ne zapusti angel varuh, kateremu vas je Bog izročil, da vas vodi in čuva. In kadar mine dan in se spravljate k sladkemu počitku, pokleknite zopet k materi in molite, kakor so vas mati učili, večerno molitevco, da bi vas ljubi Bog tudi čez noč obvaroval vsega hudega na duši in telesu. Molite in recite, kakor Tonček:

O Bog, večna luč in moč!
 Váruj me nocojšno noč.
 In ti, zvesti angel moj,
 Čuj po noči nad menoj.
 Jožef, Jezusov redník,
 Bodi zvest mi pomočník,
 Še Mariji se zročim,
 Da brez skrbi sladko spim.

Srajca zadovoljnega.

Bil sem domá na počitnicah. Necega dne sem materi tožil, kako malo ljudi je na svetu, ki bi bili zadovoljni s svojim stanom. Mati mi pri tej priliki povedó povest, katero hočem tudi vam povedati tukaj :

„Nek gospod,“ rekli so mati, imel je vsega dosti ; užival je vse nasladnosti tega svetá. Nekoč mu pade na um, postaviti si krasno hišo. Ko je bila hiša dozidana, mislil je, da poslopje nima nobenega pogréska. Zatorej je povabil vse svoje prijatelje in jih prosil, da bi ogledali poslopje in mu povedali, ako je še kje kak nedostatek, da se popravi, kakor je treba, da bode poslopje dovršeno.

Vsi so lepo zgradbo občudovali ter niso našli niti najmanjše nedostatnosti. — Končno pride nek siromak, tudi on si ogleda hišo, ali njemu se ne dopade. Dejal je : „Gospod, jedna vrata na hiši so preveč.“ „Katera?“ vpraša gospod radovedno. „Ona tam,“ odgovori siromak, „pri katerih vas bodo k pogrebu nesli.“ —

Ta odgovor se je dozdeval gospodu jako predrzen ; ne samó, da ni siromaku podélil ničesar, temveč odpravil ga je še celó z grdimi besedami od hiše. — Minulo je nekaj let. Gospod je nevarno obólel in vže dljé ni mogel iz postelje. Mnogo najspretnjših zdravnikov mu je bilo na pomoč. Ali zamán ! Bolezen se ni obrnila na bolje.

V svojem velikem trpljenji se spómne ónega siromaka in njegovih resničnih besed. Mislil si je, morda bi mi znal on pomagati v tej bolezni, zatorej pošlje iskati ga. Ni trajalo dolgo, in našli so ga. Povedali mu so o bolezni imovitega gospoda in ga vprašali, ako zna morda on za kakó zdravilo, ki bi olajšalo bolečine bolnemu gospodarju. — Siromak jim naroči : „Glejte, da dobite srajco od takega človeka, ki je s svojim stanom zadovoljen. To srajco vzemite in nesite jo bolniku.“

Hlapci so se zdaj razkropili po vsem svetu, šli po mestih in vaséh ter vprašali vsacega, če je zadovoljen s svojim stanom. Ali vsak jim je dejal, da ni.

Necega dne najdejo dečka, ki je bil izvanredno dobre volje. Pasel je na planini ovce, žvižgal si, ukal in pel. Stopili so k njemu in ga vprašali, zakaj je tako dobre volje. Dejali so : „Ali se ti dobro godí?“ — „Dobro,“ odgovori deček. „Ali ti ničesar ne manjka?“ „Niti najmanjše stvaríce,“ reče deček. — „Nu, potlej si s svojim stanom zadovoljen?“ „Prav zadovoljen,“ odgovori pastirček ter od veselja zauka. Zdaj so se gospodovi hlapci razveselili in mislili, da so našli, česar so iskali. Rekli so dečku : „Ali bi ne hotel tako dober biti, da bi nam dal svojo srajco?“ — Deček jim odgovori : „Žal mi je, da tega storiti ne morem, ker vsega imam, česar poželim, a srajce vender le nimam!“ Žalostni so se vrnili hlapci domóv, ker niso našli zdravila svojemu gospodu.“

A mati so še dostavili : „Pomagaj siromakom in bodi zadovoljen, da ti take srajce ne bode treba iskati!“

Zapísal Belski.

Dimnikar.

Pridite sem, otročici, in pogledjte črnega, sajastega možá, pred katerim se tako radi skrivate, kadar pride v vašo hišo. Res, da je ves črn, ima metlo v rokah in lestvico preko rame, tudi črno in prečudno kapo na glavi, ali ne bojte se ga, prijazen in ljubeznjiv človek je, ki skrbi za to, da nam ogenj ne pokonča hiše. Vi kodroglavčki in ve črnoótkice male, nikar se ne bojte črnega možá; stopite k njemu, podajte mu roko, in recite: dobro nam došel, dimnikar! Videli bode, da govorim resnič, in da vas bode tudi

dimnikar prijazno pozdravi!. Ej, kako grd je vaš bratec Jožek, ki se vselej skrrije pod posteljo, kadar pride dimnikar v hišo. Ali mu je kdaj že kaj žalega storil? Tudi Emica se mi ne dopade, ki se skriva za mater in se je trdo drži za obleko, kadar koli stopi dimnikar v vežo. Mar misli, da jo bode vzel? Kaj še! Ako je pridna in ubógljiva, pohvalil jo bode, prijel za nežno ročico in poljubil na rudeče ličice, kakor to njena mama stori, kadar jo ima rada. Za Martinka se nič ne čudim, da beži pred dimnikarjem in se

skrije v kak kot, ker je neposlušen in malopriden deček, ter mu vest očita njegove pregreške, kadar koli stopi dimnikar v vežo. Morda bi ne škodovalo, ako bi vašega malopridnega brateca, na katerega se mati tolikokrat hučujejo, nekoliko obrisal s svojo črno, sajasto metlo, ali mu pa pritisnil črno znamenje na čelo, da bi vže iz daleč poznali malopridneža v hiši.

A vi vsi, ki ste dobri in pridni, ne bojte se tega črnega možá, stopite k njemu, podajte mu roko in pozdravite ga prijazno, kadar koli pride k vam.

I. T.

— x —

Sanje.

Na ognjišči sem sedel in gledal v plapoléči ogenj. Mati so stali poleg mene, pristavljali in odstavljali lonce k ognju in od ognja. Onkraj ognja so se sušila polena in nekoliko papirja z oblanci pomešanega je ležalo tam. Mirno so se gredli papirji v oblancih, ter niso čutili, da jih bode kmalu konec. Drug drugemu so si pripovedovali, kaj je kdo doživel in tudi jaz sem slišal to-le od starega, umazanega papirja, ki je pravil sosedu oblancu svoje čudapolno življenje.

Pripovedoval mu je ovako :

„Dosti sem doživel na svetu ; ni čuda, saj sem vže star. Nekdaj sem bil ves drugačen. Najpred sem bil laneno seme. To je vsejal kmetič na svojo njivo in kmalu sem bil z mnogimi tovariši lepa rastlina. Lan dozori in ženjice ga porujejo. Kmetič nas spravi na skedenj, kjer nam potrgajo glavice. Brez glav nas povežejo v snope in razsteljejo na travniku. Večkrat nas je namočil dež, a zlato rumeno solnce nas je zopet posušilo. Slednjič nas povežejo v snope in pridemo terjcam v roke. Te so nas mučile takó, da sem zgubil zavést in stoprav, ko sem se zopet vrnil h kmetu, spoznal sem, da so mi terice vse kosti premele in oluščile vso kožo. Predivo nas je imenovala kmetica in Bog védi, kaj je vse z nami počenjala. Potem nas je spravila v kodeljo in nataknila na preslico, katera je stala poleg kolovrata. Tega je gonila in gonila z nogó, a z rokama je vlekla predivo s kodelje ter toliko časa trgala in gladila, da se je slednjič na vretenu nabral debel klobčič in takó je postalo predivo in jaz ž njim dolga nit. Z vretena nas je zvila gospodinja na motovilo in spravila v štreno. Štrene so prale dekile na vodi in udrihale po plôhjih takó, da je bilo joj ! Ali štrene so bile še vedno ru-jave in vso spomlad jih je obešala gospodinja po rantah ter razgrinjala po mladej travi, kropila jih in kropila, da so bile naposled bele kakor sneg. Dosti bele zvila jih je v klobčiče in te je dobil tkalec v roke. Zopet se je začelo pravo trpljenje po tkalčevih statvah, a tudi to je minulo in prišli smo nazaj h kmetu kot obeljeno platno. Nekaj platna je vzela šivilja in naredila srajco iz njega ; v tem platnu je bila tudi moja malenkost. Srajco je nosil gospodar in kakó dolgo ? Bog védi, kolikokrat je bila srajca oprana ! Ali vsaka stvar na svetu traje samó nekaj časa in tudi srajca je začela kazati svoje rane.

Necega dne pride slabo oblečen prosjak v našo hišo — saj tako jo smem imenovati — in poprosi gospodinjo za košček obleke, da bi pokrnil

svoje na pol nago telo. Gospodinja, usmiljena žena, podari prosjaku vže strgano srajco in jaz sem romal križem svetá. Koliko sem videl in doživel s svojim gospodarjem po širocem svetu, pripovedoval ti bodem jutri, za denes povem samó toliko, da je prosjak naposled porabil srajco za zaplato drugej srajci, ki jo je tudi dobil v dar. A tudi ta je obožala takó, da jo je slednjič prodal nekemu cunjarju. Ta jo je odnesel z mnogimi tovariši v mesto in prodal v hiši, kjer se kupujejo cunje in kostí. Od tod je prišla srajca — boljše rečeno cunjá — v tovarno za papir, kjer sem moral še hujše muke prebiti nego pri tkalcu. Tukaj mi so še le dali tako podobo, kakeršno imam zdaj. Iz papirnice sem prišel v prodajalnico. Tu me je kupil nek deček in napisal domá z velikim trudom na jednej strani svojo šolsko nalogo. To nalogo je nesel v šolo in učitelj je potegnil čez marsikatero s črnílo zapisano besedo rudeči svinčnik takó trdo, da sem se kar stresel. Iz učiteljeve roke sem prišel zopet dečku v pest, ki me je nesel v prodajalnico z mnogimi drugimi papirji. Prodajalec mu je dal za to pest rožičev. V prodajalnici so naredili iz nas škrnicelje in ko je prišla stara ženica kupit kave, zavili so kavo v škrnicelj, ki je bil napravljen iz mene. Kava je potekla in vnuček prosi babico za prazni škrnicelj, da si naredi škofovo kapo iz njega. Dečku se strga papirnata kapa in zažene jo v kot. Mati so pobrali zavrženi papir in ga djali semkaj, kjer sem zdaj — — — —

Zdajci zagrabijo mati osodepolni papir in ga vržejo v ogenj. „O, mati, nè!“ — — — zavpijem jaz, ali prepozno — papir je vže zginil v ognji. — Zavpivši se prebudim in na svojo veliko žalost ugledam, da so bile vse to le — sanje.

B—c.

—*—

Gostoljubnost pri Slovanih.

bičaji starih Slovanov so morali biti po vsem lepi, ker se skoraj vsi stari pisatelji pohvalno izražujejo o njih. Posebno se hvali staroslovanska gostoljubnost, katera se je pri nekaterih slovanskih narodih še do denes ohranila. Vsak tujec je bil z veseljem vzprejet pod streho naših starih pradedov, ki mu so postrezali z najboljšimi jedmi, ki so jih imeli pri hiši. Od tod prihaja, da Slovenci še denes spoštujemo tujega človeka, ter mu postrežemo, kolikor moremo in znamo. Gost, to je najljubša osoba pri nas Slovanih. Kadar koli se kdo oglasi na pragu priproste hiše slovanskega kmeta, nazivajoč imé božje ali pa hvaleč imé Jezusovo, takój lahko postane gost óne hiše, ako mu je ljubo in drago. Ako je gost na brzem potu, pridržita ga gospodar in gospodinja na vsak način nekoliko časa pri sebi v hiši, da si malo odpočije, založi kosec kruha in izpije kupico vina ali kozarček rakije (žganja). In če je živina ž njim (voli ali konji), nahranijo mu tudi živino in jo napojé. Ako je gostu treba prenočišča, takój poskrbé, da izpočijejo njega in njegovo živino. Gospodar se ž njim izprijazni in drug družega vprašata najpred po zdravji. Ako je gost še neznan, pripoveduje svojemu gostoljubnemu domačinu, kdo in kaj je, kam in kod potuje, ter sta si kmalu največja prijatelja. Naši ljudjé se sploh drzé one lepe národne prislovice, ki pravi: „Zidaj si hišo v vsakej vási,“ t. j. gledaj, da si pridobiš dobrega prijatelja ali

znanca v vsakem kraji, kamor koli te zna kdaj pot zanesti, in našel bodeš v vsakej nezgodi pomoč in zavetišče pod streho dobrega znanca in zvestega prijatelja. Gospodinja streže gostu z jedjó in pijačo in vsi v hiši mu so postrežni in prijazni; a gost navadno obdariva otroke z drobnimi novci ali pa z ovočjem.

Slovanski narod ima gostoljubnost za veliko krepost in še celó za neko posebno zaslugo pri Bógu. Kdor popotnika ali gosta odbije od svoje hiše — pravijo — da v takej hiši kmalu ni več ognja na ognjišči.

V vsakej boljše hiši je za gosta vedno pripravljeno: suho meso, slanina, mast, pšenična moka, sir, maslo itd., a za živino senó in oves. Naši seljani pravijo: za gosta se ne zna kdaj in od kod da pride, a kadar pride, da nam ne zagori lice pred njim od sramote, nego da mu postrežemo z jedjó in pijačo, kakor in kolikor moremo in znamo.

Večkrat se dogodí, da gospodar, kadar mu pride ljub gost v hišo, zakolje po kako živinče: kozo, jagnje, purana ali kapuna; a gospodinja takój vzame pšenične moke, masla in jajec, ter izpeče potico, hlebec belega kruha ali pa kolač; gost je Slovanom jako imenitna in važna osoba. Slaba in siromašna óna hiša, v katero po vse leto ne pride noben gost. Taka hiša nima nobenega spoštovanja med sosedi in seljaci, ter se tudi nobeno dekle ne more iz nje udomačiti v kako boljšo hišo, niti se more iz nje mladenec oženiti z dobrim in poštenim dekletom, a to pri našem priprostem ljudstvu ni nobena malenkost.

— 6.

Pred Bogom smo vsi jednaki.

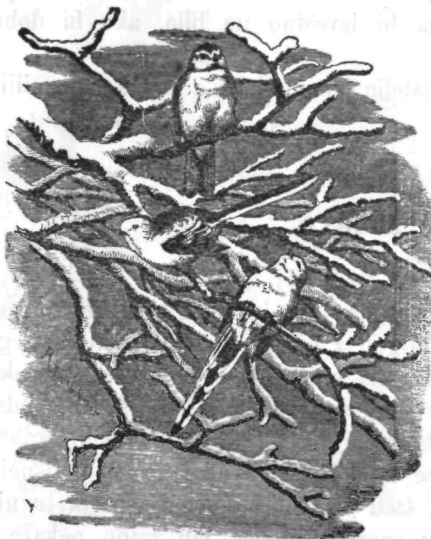
Kraljeviča Viljelma Oranskega, poznejšega kralja Holandskega, obiskal je za časa njegove mladosti vojvoda Meklenburg-Strelíški. Nekega dne se podata v bližnjo primorsko mesto, da bi si ondu ogledala ribji lov, kamor se je več ladij odpravljalo. Viljem je stal še na bregu, ko so na jednej ladiji napenjali jadra. V tem hipu pade mornarsk novinec, ki je hotel pokazati svojo gibčnost, z jadra v morje. — Kraljevič to videč, vrže se, brez da bi se pomišljjal, z družimi plavači vred v morje, da bi otel nesrečneža. Ali vsi naporí, da bi ga oteli, bili so zamán. Plemeniti kraljevič je bil sam v največej nevarnosti, da ga ne požró razburjeni morski valovi. Z velikim trdom se je posrečilo plavačem, oteti ga smrti.

Kadar ga prinesó z mrtvim mladeničem vred na breg, očitali so mu nekateri izmed njegovega spremstva preveliko pogumnost, rekoč: „Kako more Vaša Visokost zastaviti svoje dragoceno življenje za priprostega človeka?“ Ali Viljelm jim odgovori: „Ali sem jaz pred Bogom več vreden, nego li oni mornarski novinec? Jaz sem človek, in oteti je bilo treba človeško življenje. V onem trenutku, ko je padel nesrečnež v vodo, ni bilo časa gledati na stan in zato mi je bil mladenec brat in človek, meni jednak.“

Ker ni bilo mogoče utopljenca k življenju obuditi, storil je kraljevič vse, da bi njegovim ubožnim starišem zmanjšal žalost. Nakazal jim je lepo letno podporo, a sebi je postavil s tem dejanjem lep spomenik, da človeka, stoječega na višej stopinji kacega stanú, zaljša najbolj zavednost, da smo pred Bogom vsi jednaki.

(Iz „Češčine“ preložil H. Podkrajšek.)

Otroci! usmilite se ptičev.

Ali se še spominaš, Mirko dragi, ónih prijetnih časov, ko sva šetala mimo pisanih travnikov in rodovitih poljan, ter hodila po prijaznih senčnatih gozdih? Izvestno, da se še spominaš! Na teh najinih prijetnih potih si me popraševal po tej in ónej rastlini, ki te je zanimala; o živalicah, ki so lazile ali skakale, plezale ali letale; a tudi po kamenji si me vprašal, ki se je blestelo o solnčnem svitu. Rad sem odgovarjal tvojim mnogoterim vprašanjem.

Vse, kar sva videla in čutila, vtisnjeno je globoko v najino srce. In kaj je naju takó veselilo? Kaj je naju izpremljevalo po vseh najinih potih?

Komaj sva zjutraj stopila iz zaduhlih sob, vže je naju pozdravilo prijetno žgolenje visoko v zrak se vzdigajočega skorjanca. Ondu v zelenem gaji je nama donelo ljubeznjivo slavčevo petje na uho. Vse te prijetne melodije je izpremljal v ozadji krepki zbor drugih drobnih ptičic, ki so veselo skakale z vejice na vejico ter pridno pobirale kvarljivi mrčes po sadonosnem drevju. To je naju veselilo! Ali kaj bi govoril o tem, kar je minulo!

Zeleno listje se je posušilo in golo stoji drevje pred nami. Poljane so zgubile svojo lepo pisano preprogo in nebeški stvarnik jih je ogrnil z belo odejo — sè snegom. Kakor bi to nekateri ptiči vedeli, ostavili so, nekemu notranjemu nagónu sledeč, svojo domovino in se podali v gorke južne kraje. Ali vsi ptiči niso zato, da bi se podali na tako dolgo potovanje, zatorej morajo mnoge ptičice ostati vsó dolgo in mrzlo zimo pri nas. Kje naj dobé v hudem mrazu potrebnega živeža, ko je vsa zemlja pokrita z belo odejo? Povsod, kamor koli pridejo, ne najdejo ničesar za svoj lačni želodček. Zatorej zapuščajo puste gozde in prazna polja, ter se bližajo našemu stanovanju, da bi si sè svojimi milimi očesci izprosile pomoči od nas.

Mirko dragi! Poznam tvoje dobro srce, ter se nádejam, da se bodeš usmilil tudi ti ubogih ptičic, ki prezebujajo v svojem bornem kožušku v tako hudej, mrzlej zimi. Pojdi na vrt ali na dvorišče, odmeči sneg in na ta kraj natresi vsak dan po nekoliko zrníc konopelj in prosá, a tudi od svojega velicega kosa kruha, katerega so ti dali tvoja dobra mati, privošči nekaj drobtinic ubozim ptičkom. Ako bodeš hodil gledat krmišče, videl bodeš, kako si tolpa gladnih ptičkov teši lačne želodčke z drobtinicami, katere jim si potresel. Poglej ondu lisastega ščinkovca, kako te hvaležno pogleduje. Še celó oholi vrabec je prišel, da pobira tvoje drobtinice. Ali te ne veseli to globoko v srce?

Še nekoliko tednov in vrne se ljuba vzpomlad z vso svojo krasoto. Takrat pridem zopet k tebi in te povabim, da greš šetat z menoj po zelenih

logih in pisanih travnikih, kjer bodeva novič uživala prijetne in vesele dni v bližini pevajočih ptičkov. Jeseni pa se bodeva veselila sadonosnega drevja, ki bode polno sladkega ovočja, katerega bi izvestno ne bilo, ako bi dobri ptički ne pobirali požrešnih kvarljivcev.

Mirko dragi, skušaj tudi svoje prijatelje izpodbujati na to, da se usmilijo ubozih ptičic.

Ivan Krulc.

Gašparjeve zabave.

(Dalje.)

6. **K**ateri kupček fižola (boba, krajcarjev) je vzet z mize, to vam Gašper Kreša ugane, kakor bi mignil z očmi. Fižol ali kaj drugega se dene v šest kupčekih takó na mizo, da so v prvem kupčku 3 fižoli, v drugem jih je 5, v tretjem 7, potem 9, 11 in 13. Zdaj se Gašpar obrne z hrbtom proti mizi ter reče, da si naj kdo vzame kateri koli kupček. Ko se to zgodi, zgrnejo se vsi kupčki skupaj in se potisnejo Gašparju samemu v roko, takó da jih šteti ne more. Ali Gašparju to nič mar, ali jih sme šteti ali ne. Njegov sporazumljenec mu tajno pokaže s prsti desne roke, kateri kupček fižola je bil vzet z mize. Palec na desnej roki mu znači prvi kupček, kazalec drug, sredinec tretji itd., šesti kupček mu znači leva roka. Gašpar zdaj lahko ugane tudi število fižolov vzetega kupčka, ter tudi lahko pové koliko fižola ima v roki.

7. **Gašpar stavi, karkoli hočeš, da ne bodeš mogel toliko časa čepeti pod mizo, da on trikrat udari ob mizo.** To je lahko; kadar ti čepiš pod mizo, udari Gašpar s pestjo prvič ob mizo; čez nekaj časa udari drugič. A zdaj Gašpar neha in tebi je predolgo čakati tretjega udarca pod mizo, ker Gašpar je zvit, ter zna tretjič udariti še le jutri, zatorej je bolje, da zležeš poprej izpod mize.

8. **Gašpar ugane tvoje misli.** Več oseb sede za mizo. Gašpar vzame za vsako osebo listek papirja. Kadar sedé okolo mize, začne deliti listke vsacemu po jednega. Brž ko pride do ónega, čegar misli mora uganiti, ne dá mu listka, nego reče mu: „Ti si mislil, da tudi ti dobodeš listek, ali motil si se!“ in tako je pogódil njegove misli.

9. **Da preko jedne slamice ne moreš skočiti,** naredí Gašpar. On položi slamico tikoma stene in ti ne moreš skočiti preko nje.

10. **Ako greš skozi vrata in prideš zopet v sobo nazaj, nimaš nobene glave več,** naredi Gašpar. Ta šala se izvršuje gledé besedice „več.“ Ako namreč zopet v sobo stopiš, imaš še zmirom le jedno glavo, a nimaš jih v e č.

11. **Krajcar preložiti, pa se ga ne dotakniti.** Gašpar vzame tri krajcarje in je položi na mizo, da ležé drug za drugim. Zdaj reče Gašpar, da bode krajcar, ki leži v sredi, preložil takó, da se ga niti pritaknil ne bode. To se vé, da mu tega nihče ne veruje. Ali Gašpar je zvita buča in kaj naredí? On vzame prvi krajcar, ki leži v vrsti na desno in ga preloži na levo stran, takó je prišel krajcar, ki je bil poprej v sredi, na prvo mesto od desne strani, in Gašper se ga res ni dotaknil.

(Dalje sledi.)

Listje in cvetje.

Drobtine.

Zopet nam je nemila smrt pobrala obče priljubljenega, značajnega in požrtovalnega rodoljuba. Umrli je v 21. dan januarja gosp.

Karol Rudež,

vitez Fran Josipovega reda, deželni poslanec in graščak v Gracarjevem Turnu na Dolenjskem v najlepši moški dobi. Pokojnik je bil slovenske mladini velik prijatelj in ves čas zvest naročnik našemu listu. Zatorej kličemo tudi mi: Bodi mu hvaležen spomin v naših srcih ohranjen!

Iskrice.

Bclje, da joka otrok, nego li oče. Otroci, poslušajte očetova povelja in delajte takó, da se vam bode dobro godilo; kajti Bog hoče, da otroci očeta spoštujejo in ljubijo, ter hoče in potrjuje materino veljavo čez otroke.

Kdor Boga ljubi, uslišan bode v svojih vsakdanjih molitvah.

Kdor očeta spoštuje, dolgo bode živel, in kdor je očetu pokoren, razveselil bode mater.

Kdor se Boga boji, našel bode dobrega prijatelja; kajti kakeršen je človek sam, takšen je tudi njegov prijatelj.

Vprašanja in odgovori.

1. Vpraša gospodinja ciganka: „Kaj hočeš, kruha ali mleka?“ — „Jaz bi najraje podróbil,“ odgovori ciganski otrok.

2. Vprašali so otroka: „Povej nam, kako v vašem selu kličejo volka?“ — „Nikakor, on tudi nepoklican pride.“ —

3. Vprašali so prosjaka: „Katere breme ti je najteže?“ — „Prazna torbica,“ odgovori prosjak.

4. Vprašali so cigana: „Kako veste, kdaj je pri vas póludne, ker nimate ure?“ — „Po želodeu,“ odgovori cigan.

5. Vprašali so pekarja: „Zakaj je tvoj hleb manji, nego li óni pri drugih

pekarjih?“ — „Vzamem mnogo moke, a malo kvasú, in kruh se ne vzdigne.“

6. Vprašala je nevesta ženina: „Kako, da imaš tako tenki nogi?“ — „Ti ste letni, a zimski sem ostavil domá.“

7. Vprašal je mož ženo: „Kdaj sem najmodrejši?“ — „Kadar molčiš,“ odgovorila je žena.

8. Vprašali so mravljo, zakaj ima tako debelo glavó? — „Modra sem.“ — „A zakaj si tako šibka preko pasú?“ — „Gospodična sem.“

9. Vprašali so psa: „Zakaj pozdravljaš vsacega z repom?“ — „Zato, ker nimam kape.“

10. Vprašali so otroka, čegav da je? — Odgovoril je: „Očeto v materin, Bogkov in kruhkov.“ (Vrčević.)

Otroška iz Vipavske doline.

Petelinček petelanček boš videl kaj bó,
Boš sukunjico nosil pa kratka ti bó,
Raztrgane hlače, zakrpan rokáv,
Boš prišel na morje, porečeš báv - báv!

(Na znanje.) Vsled podpore, ki smo jo dobili iz deželnega fonda za izdavanje „Vrtea“, razdelili smo 20 iztisov „Vrtea“ brezplačno slovenskim ljudskim šolam na Kranjskem. Te šole so: 1) Šola v Ledinah; 2) Šola v Vojskem pri Idriji; 3) Šola v Nevljah; 4) Šola v Zalogu pri Cerkljah; 5) Šola v Knežaku; 6) Šola v Toplicah; 7) Šola v Kamnigoricí; 8) Šola v Suhoru pri Metliki; 9) Šola v Kresnicah; 10) Šola na Igu; 11) Šola v Rudniku; 12) Šola na Uncu; 13) Šola v Tunjicah; 14) Šola v Seleich; 15) Šola v Verbovem; 16) Šola Sv. Križ pri Kostanjevici; 17) Šola v Podzemlji; 18) Šola v Šent-Lambertu; 19) Šola v Dolenjivasi pri Ribnici; 20) Šola v Košani. — Vsaka teh šol je dobila óni „Vrtčev“ letnik, katerega je želela imeti.

Odgonetke uganeč, rešitev računске naloge in skakalnice v I. „Vrtčevem“ listu.

Odgonetke uganeč:

1. Črka „r“; 2. Kdor je na obeh slep;
3. Klet; 4. Vročja;
6. 10
9
8
109878910
6
5
4
3
2
1

Rešitev računске naloge:

Ivan je imel 87 krajcarjev. Oče so mu dali 58 kr., mati 16 kr. in strije 13 kr. Ako odštejemo očetovemu in materinemu darilu po 2 kr. ($58-2 = 56$; $16-2 = 14$), dali mu so oče štirikrat toliko, kolikor mati ($4 \times 14 = 56$); ako pa odštejemo očetovemu in striječevemu darilu po 4 kr. ($58-4 = 54$; $13-4 = 9$) dobil bi bil od očeta 6krat toliko, kolikor od strijca ($6 \times 9 = 54$).

To nalogo so prav rešili: Gg. Ivan Spricaj, učitelj pri sv. Marjeti na Pesnici; Fr. Pečar, učitelj na Humu (Stir); A. K. pri sv. Petru v Komendi; Dragotin Žitek, gimnazijalec v Ljubnu (Leoben); Tone Postružnik in Janez Kolarič, dijaka, v Ptuj; Iv. Tertinek, Evgen Troha, dijaka in Drag. Čeh, učit. priprav. v Mariboru; Drag. Fišer, gimnazijalec v Celji; Iv. Cacula, Fr. Pristavšek, Ernest Hribar, Jan Pibernik, Fel. Nagu, Al. Pevec, Jos. Šepetavec, Rud. Terček, Iv. Preskar, Iv. Androja, Fr. Pleterski, Mih. Cizelj, Ljud. Buša, učenci mešč. šole v Krškem. — Gospa Marija Tanškova v Brežicah, Katarina Ra-

kovec, urad. soproga; Nežika Pitamic, učiteljica v Sežani; Romana Kenda, učenka v Kresnicah in Julika Kenda, učenka v Ljubljani.

Rešitev skakalnice:

Zimski dan.

Solnce se od daleč skriva,
Vrana leta okrog hiše,
Tenek veter zunaj piše,
Tla pa debel sneg pokriva.

Tam na klancu je vse živo,
Vkup so iz vasí otroci,
Vsak sení v premrli roci
Vozi, in drži se krívo.

Starec gre iz gorke hiše,
In spomin se mu posíli,
Dni premišlja, ki so bili,
In na tihem solze briše.

Zložil S. Jenko.

Prav so jo rešili: Gg. Rodošek, župnik v Šmartnem pri Gorenjem gradu; Mate Kante, učitelj v Sežani; Dav. Pohar, Frid. Lozer, Pet. Papež, Iv. Zupaneč, Milan Razpet, J. Globočnik in Ferd. Pirnat, dijaki v Novomestu; Svoimir Tertinek, Evgen Troha, dijaka, in Dragotin Čeh, učit. pripravnik v Mariboru; Dragotin Lopan, dijak v Celji; Fr. Globočnik, Ivan in Kornelij Gorup, Al. Peterlin, Al. Anceľ, Z. Pogačnik, J. Zupančič in Jos. Šušteršič, dijaki v Ljubljani; Ferko Sajovic, učenec v Kranji; Konrad Vodusek, učenec v Ljubljani; Leop. Kavčič, učenec v Gorici; Val. Benkovič, učenec v Kamniku; Julij Sager, Fr. Kot in Fr. Žigan, učenci v Žavcu (Stir). — Gospa Marija Tanškova v Brežicah; Katarina Rakovec, urad. soproga; Nežika Pitamic, učiteljica v Sežani, Leopoldina Ličan, gospodična v Il. Bistrici; Serafina Pirc, gospodična v Trzinu in Marija Veranič, gospd. v Gor. Polskavi.

Prošnja in vabilo k naročbi.

Razposlali smo prvi list vsem našim starim čč. gg. naročnikom, ali mnogo jih je, ki nam lista niso vrnili, niti naročnine poslali; zato je ne vemo, ali ostanejo še podporniki našemu listu, ali želé, da se jim list obustavi. Ker smo tudi denašnje „Vrtčevo“ število razposlali vsem našim starim naročnikom, zato je prosimo najuljudnejše vsacega, da nam naročnino takoj pošlje, ali nam pa list vrne, ako ga ni volja naročiti se nanj. Treba nam je denarja za podobe, papir in tiskarno — a žalibog! nimamo nobene zaloge, kamor bi posegli, in vzeli denar, kolikor ga je treba za izdavanje „Vrtca.“ Prosimo še jedenkrat, naj se podviza naročiti se, kdor želi „Vrtce“ prejemati, ter nam naj še kakega novega naročnika pridobi, da bode „Vrtce“ tak, kakršnega bi radi imeli mi in naši gg. naročniki. Bog!

Uredništvo „Vrtčevo.“

„Vrtce“ izhaja 1. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo.“ mestni trg, šte. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.